

הדברת עשבים בחסה שתולה

(עונת 1991/2)

- נ. ליפשיץ, המחלקה לעשבים רעים, מינהל המחקר החקלאי, מרכז וולקני
א. סיטני, המחלקה להגנת הצומח, שה"מ, באר-שבע
ג. צפרייר, המחלקה לירקות, שה"מ, ת"א
א. חלאף, י. בורה, חוות ניסויים גילת, מינהל המחקר החקלאי

טבלה 2. עצמת הפגיעה בהתפתחות שתילי החסה¹

ימים מן הריסוס	הטיפולים ²					
	א	ב	ג	ד	ה	ו
15	1.4	1.4	1.2	1.2	1.0	0
27	0.4	0.4	0.6	0.4	0.2	0
39	0	0	0.2	0	0	0
55	0	0	0	0	0	0

¹ מקרא: 0 = ללא פגיעה נראית לעין; 4.0 = תמותה מלאה.
² ר' הערה 2 לטבלה 1.

מן הטבלה ניתן לראות כי אכן היתה פגיעה, שהתבטאה בעיקר בעיבוד הגידול בפרק-הזמן הראשון. פגיעה זו נגרמה מהטיפולים, אך תהליך ההתאוששות היה מהיר למדי (3 - 4 שבועות).

(המשך בעמוד 1522)

בשנים האחרונות עסקנו, על-הדבר, בבחינת שילובים של קוטל-עשבים לחסה, כאשר הרכיב האחד היה קרב, והאחר - טריפלורן. בעונה המסוכמת כאן שילבנו את קוטל-העשבים קרב עם קוטל העשבים סטומפ, שלו יתרונות מסוימים על קוטל העשבים הנ"ל, אף שהם מאותה קבוצה כימית.

שיטות וחומרים

ביסודו של דבר, תוכנן הניסוי לפי הקווים שתוארו בעבודות קודמות על נושא זה, למעט ההיקף שהצטמצם עוד, והגיע לכדי 300 מ"ר (יחידת ניסוי בת 10 מ"ר 6×6 טיפולים 5×5 חזרות) בלבד. החסה, מזן נרוץ, נשתלה ביום 3.10.91 בשטח שרוסס בקוטלי העשבים ביום 2.10.91 והושקה לאחר מכן. השקיה נוספת ניתנה לאחר השתילה.

התוצאות

אוכלוסיית העשבים בחלקות ההיקש, כפי שנרשמה ביום 17.10.91 היתה מזרזבת בעיקר מהמינים כר-אוזן, תודרה, רגניים ח"ש (חפורית או זון), קדר, ירבז ואמיר.
נתוני הערכות ההדברה מובאים בטבלה 1.

טבלה 1. הדברת העשבים הכללית במהלך הניסוי¹.

ימים מן הריסוס	הטיפולים ²					
	א	ב	ג	ד	ה	ו
15	0	0	0	0	0	1.4
27	0	0	0	0.2	0.8	2.8
39	0	0.2	0	0.4	1.6	1.4
55	0	0.6	0.2	0.4	1.0	2.0

¹ מקרא: 0 = נקי; 4.0 = משובש בדרגה גבוהה.
² הטיפולים הי: א, ב, ג = קרב 200 ג' לדונם + סטומפ 250, 300 או 350

סמ"ק לדונם לפי אותו סדר; ד = סטומפ 300 סמ"ק לדונם;
ח = קרב 200 ג' לדונם + טריפלורן 200 סמ"ק לדונם; ו = היקש מעושב.

מן הטבלה נראה בעליל, כי שילובי קרב/סטומפ (טיפולים א - ג) גרמו הדברה יעילה של העשבים בהשוואה לשילוב קרב/טריפלורן (טיפול ה). סטומפ לבדו (טיפול ד) נפל במקצת משילובי קרב וסטומפ, אך עלה על השילוב קרב וטריפלורן (טיפול ה). שתילי החסה נקלטו היטב והתפתחו בצורה תקינה לאחר שהתאוששו מחבלי התקופה הראשונה. פרטי הערכות תגובת הגידול מובאים בטבלה 2.

נתוני יבול הקולסים באחז ממספר הקולסים הכולל למדגם ובמיון לפי משקל הקולס הבודד - מובאים בטבלה 3. מטבלה זו נראה כי שיעור הקולסים הקטנים (עד 400 גרם הקולס) היה רב יותר בשילוב קרב 200 גרם לרונם וסטומפ 350 סמ"ק לרונם (טיפול ג) ובטיפול בסטומפ לבדו (טיפול ד). השיעור המצטבר של קולסים שמשקלם עד 600 גרם האחד מראה, שגם בשילוב קרב 200 גרם לרונם וסטומפ 300 סמ"ק לרונם חל עיכוב בצמיחה.

טבלה 3. שיעור הקולסים לפי משקל הקולס הבודד, באחוזים מכלל מספר הקולסים במדגם.

הטיפולים ¹						משקל קולס, גרמים
ו	ה	ד	ג	ב	א	
9.0	12.5	17.5	22.0	10.5	9.5	עד 400
31.0	33.5	36.5	34.5	42.5	32.0	עד 600
44.5	34.5	31.0	35.5	33.0	39.5	עד 800
10.5	16.5	13.0	7.5	13.0	18.5	עד 1,000
5.0	3.0	2.0	0.5	1.0	0.5	יותר מ-1,000

¹ לפירוט הטיפולים ראה הערה 2 לטבלה 1.

המסקנה המתבקשת היא, שהשילוב קרב 200 גרם לרונם וסטומפ 250 סמ"ק לרונם (טיפול א) היה יעיל מבחינת ההרברה, והתפלגות הקולסים בו דומה מאוד לזו שבהיקש; שהשילוב קרב 200 גרם לרונם וטריפלורן 200 סמ"ק לרונם (טיפול ה) קרוב למדי לטיפול א מבחינת תגובת שתילי החסה והתפתחותם, אך היה פחות יעיל מבחינת ההרברה; ושהשילובים האחרים של קרב וסטומפ (טיפולים ב, ג) וסטומפ לבדו (טיפול ד), אף שהיו יעילים, גרמו לכאורה עיכוב מסוים בצמיחה.

רצוי להמשיך ניסויים בחסה לבחינה נוספת של השילוב שבטיפול א, כולל מנות קטנות יותר של סטומפ.

הבעת תורה

תודתנו למועצה לייצור ושיווק של ירקות על מימון חלקי של הניסוי, ולחברות תרסיס בע"מ, רימי בע"מ וי. לוכסמבורג בע"מ - על הספקת קוטליהעשבים שנכללו בניסוי.